

ZAVRŠEN PREKOGRANIČNI PROJEKT FRISCO 2.2

Uspješna međudržavna suradnja na zaštiti od poplava

PRIPREMILA:
Anđela Bogdan

U sklopu projekta FRISCO 2.2 provedene su strukturne građevinske mjere za smanjenje rizika od poplava u slivu rijeke Mure, i to rekonstrukcijom nasipa Sveti Martin na Muri s hrvatske strane i nasipa kod naselja Benice na slovenskoj strani rijeke, koje stanovnicima tih naselja i njihove okolice pružaju sveobuhvatnu zaštitu od opasnosti od poplava, poboljšavaju životne uvjete i štite okoliš.

Prekogranično usklađeno smanjenje rizika od poplave

Zbog svoje iznimne biološke raznolikosti rijeka Mura jedan je od najbogatijih ekosustava u srednjoj Europi, no ta je rijeka kroz povijest nerijetko i plavila područja kojima protječe, mijenjajući pritom krajolik i čineći velike štete. U novije vrijeme iznimno visoki vodostaji rijeke Mure zabilježeni su dva puta, u 2005. i 2014., a u budućnosti se mogu očekivati i viši vodostaji pa je zato bilo neophodno poboljšati sustav obrane od poplava.

Projekt pod nazivom "Prekogranično usklađeno smanjenje rizika od poplave 2.2 – Građevinske mjere u slivu rijeke Mure" (skraćeni naziv jest FRISCO 2.2) proveden je u sklopu programa prekogranične suradnje INTERREG V-A Slovenija – Hrvatska 2014. – 2020. U sklopu projekta provedene su strukturne mjere usmjerene na smanjenje poplavnoga rizika u slivu rijeke Mure. Radi se o rekonstrukciji nasipa Sveti Martin na Muri na hrvatskoj strani rijeke te o nadogradnji visokovodnoga nasipa u blizini naselja Benice na slovenskoj strani rijeke. Za provedbu projekta bile su zadužene *Hrvatske vode* i Uprava Republike Slovenije za vode. Projekt se počeo provoditi u rujnu 2018. te je njegova vrijednost iznosila približno tri milijuna eura, od čega je 85 posto iznosa sufinancirala Europska unija iz Europskog fonda za regionalni

razvoj (EFRR), a preostalih 15 posto sufinancirali su projektni partneri vlastitim sredstvima. Svi radovi i aktivnosti na projektu uspješno su završeni 31. kolovoza 2021.

Riječ je o europskome projektu koji je zapravo nastavak bilateralne suradnje u sklopu Operativnog programa kohezijske politike u Sloveniji i Hrvatskoj za usklađeno smanjenje rizika od poplava, koja je započela u programskome razdoblju 2014. – 2020. negrađevinskim projektom planiranja FRISCO 1. Dakle, projekt FRISCO 2.2 treći je od četiri strateška projekta u sklopu programa suradnje

Interreg V-A Slovenija – Hrvatska 2014. – 2020. Rezultati projekta FRISCO 1 bila su građevinska rješenja za smanjenje rizika od poplava u prekograničnim slivovima, a ta se rješenja odnose na projekte FRISCO 2.1 na rijeci Sutli, FRISCO 2.2 na rijeci Muri i FRISCO 2.3 na rijekama Dravi i Kolpi.

Osnovne informacije o projektu

- Projektni partneri: Uprava Republike Slovenije za vode i Hrvatske vode
- Trajanje projekta: 24 mjeseca (1. rujna 2018. - 31. kolovoza 2020.)
- Financiranje: kroz Program suradnje INTERREG V-A Slovenija – Hrvatska 2014. – 2020.
- Ukupna vrijednost projekta: 2.955.195,39 eura, od čega je 85% iz ESRR-a, 15% vlastitih sredstava partnera.
- Područje: Pogranično područje rijeke Mure kod naselja Benica i Svetog Martina na Muri.

Osnovni podaci o projektu FRISCO 2.2

Svi navedeni projekti financiraju se iz europskoga programa INTERREG V-A Slovenija – Hrvatska. Njihovi zajednički

Rijeka Mura

Zajednički cilj projekata u sklopu programa Interreg V-A Slovenija – Hrvatska 2014. – 2020. jest smanjenje rizika od poplave

ciljevi jesu smanjenje rizika od poplave, uzimajući u obzir klimatske promjene, zaštitu i poboljšanje životnih uvjeta stanovništva te zaštitu okoliša.

Uspješna međudržavna suradnja za zaštitu od poplava rijeke Mure

FRISCO 2.2 strateški je projekt koji je bio usmjeren na određivanje strukturnih mjera za smanjenje rizika od poplava u slivu rijeke Mure, odnosno na rekonstrukciju nasipa Sveti Martin na Muri s hrvatske strane rijeke i nadogradnju nasipa kod Benice na slovenskoj strani Mure. Nasip Sveti Martin na Muri nalazi se s desne strane rijeke Mure, na rubnom području poplava u Republici Hrvatskoj, u općini Sveti Martin na Muri. Nasip je dug 2000 metara. Njegova rekonstrukcija uključivala je djelomičnu promjenu trase nasipa s lijeve strane rijeke Mure, nadvišenje nasipa, povećanje presjeka i izgradnju servisne staze.

Novoizgrađeni nasip u Benici udaljen je 450 metara od naselja te povezuje pret-

hodno izgrađene nasipe rijeke Ledave i Mure. Građevinski radovi dovršeni u kolovozu 2021. uključivali su rekonstrukciju dijela postojećega nasipa, izgradnju novoga nasipa, postavljanje odvodnje, izgradnju prijelaznih rampi i servisne

ceste te druge slične građevinske mjere usmjerene na funkcionalnost objekta. Vrijednost investicije u nasip približno je 1,35 milijuna eura. Njegovom su izgradnjom s lijeve strane rijeke spojeni protupoplavni nasipi Ledave i Mure koji

Pogled na novoizgrađeni nasip u Benici

zajedno s mjerama provedenima na hrvatskoj strani čine sveobuhvatnu obranu od poplava u tome dijelu sliva rijeke Mure. Sve aktivnosti provedene u sklopu projekta FRISCO 2.2 u velikoj mjeri doprinijet će regionalnome razvoju regije i omogućit će širenje turističke infrastrukture i turizma, jačanje lokalne ekonomije te otvaranje novih radnih mjesta. Zaštita toga područja ujedno otvara prostor za inovativne turističke sadržaje, biciklističke staze i druge aktivnosti kao i za različita međunarodna događanja zbog blizine graničnoga prijelaza između Hrvatske i Slovenije.

Rezultati projekta predstavljeni na završnoj konferenciji

Partneri projekta okupili su se 26. kolovoza 2021. u Benici na svečanome otvorenju protupoplavnoga nasipa. Zajedno s predstavnicima lokalne zajednice, srodnih strukovnih organizacija i zainteresirane javnosti objekt je službeno otvoren i stavljen u funkciju zaštite od poplava rijeke Mure. Predstavnici Direkcije za vode Republike Slovenije i hrvatskog partnera *Hrvatskih voda* govorili su o važnosti projekta, aktivnostima i objektima za sveobuhvatnu zaštitu pograničnoga područja Mure od poplava te su pohvalili učinkovitost međudržavne suradnje. U popodnevnim satima prisutni su se preselili preko hrvatske granice u Sveti Martin na Muri, gdje je održana završna konferencija projekta, na kojoj su predstavljene sve njegove faze

i rezultati. Konferenciju su organizirali projektni partneri, Direkcija Republike Slovenije za vode kao vodeći partner te *Hrvatske vode* kao partner zadužen za provedbu projekta na području Republike Hrvatske, a skupu su nazočili i Matija Posavec, župan Međimurske županije, te stručnjaci i suradnici s područja vodnoga gospodarstva iz obiju država.

Roman Kramer, direktor Direkcije Republike Slovenije za vode, istaknuo je kako su takvi projekti vrlo važni za obje zemlje, posebno za stanovnike u okruženju, jer rijeka Mura ima snažan utjecaj na njihove živote. Rijeka ljudima mnogo daje, ali i oduzima, pa je međudržavna suradnja na projektima poput FRISCO-a vrlo važna za smanjenje rizika od poplava na rijeci Muri. Dograđivanjem protupoplavnih nasipa sveobuhvatno su zaštićeni okolni stanovnici i imanja s obje strana rijeke od opasnosti od poplava, poboljšani su životni uvjeti te je zaštićen okoliš.

Mr. sc. Zoran Đuroković, generalni direktor *Hrvatskih voda*, istaknuo je važnost zajedničke profesionalne suradnje. Suradnja s Direkcijom Republike Slovenije za vode traje od 2016., kada je službeno započet projekt FRISCO 1 kao osnova daljnjeg djelovanja. Danas, pet godina nakon toga, nasipi u Benici i Svetom Martinu na Muri samo su dio ulaganja koja su završena ili su u tijeku. Stručni timovi dobro su obučeni i dobro koordinirani te Đuroković vjeruje da će i dalje učinkovito pomagati ljudima i prirodi u borbi protiv opasnosti od poplava.

Janez Magyar, župan općine Lendava, izrazio je zadovoljstvo zbog znatno veće razine sigurnosti od poplava u općini i pohvalio suradnju s investitorima. Vjeruje kako će nakon nadogradnje nasipa u Benici svi stanovnici okolnih naselja i njihova imovina biti puno sigurniji od poplava, kako će se njihova kvaliteta života nedvojbeno povećati te kako postoje mogućnosti razvoja.

Anton Kustec, načelnik Sektora područja Mure pri Direkciji Republike Slovenije za vode, istaknuo je to da su u prošlosti poplave ostavile velike posljedice na okolna mjesta. Benica je dobila prioritet u izgradnji zaštite od poplava, ali još uvijek ima dosta kritičnih točaka koje treba riješiti.

U budućnosti se očekuju nova projektna rješenja zaštite od poplava, jer na rijeci Muri ima još kritičnih točaka koje treba riješiti

Umjesto zaključka

Prekogranična suradnja Hrvatske i Slovenije promiče održivo, sigurno i vitalno pogranično područje uz očuvanje, mobiliziranje i upravljanje prirodnim i kulturnim resursima u korist ljudi koji žive, rade ili samo posjećuju područje rijeke Mure. Rekonstruirani nasip Sveti Martin na Muri štiti će od velikih voda rijeke Mure istomenu općinu, a njegovom izgradnjom omogućuje se i prilagodba očekivanim klimatskim promjenama te općenito poboljšanje životnih uvjeta na tome području.

Izvor:

- <https://frisco22-project.eu/dom-hr/>
- <https://www.voda.hr/hr>

Partneri na projektu FRISCO 2.2. snimljeni tijekom završne konferencije